

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

2026-YIL / IYUL / 7-SON,
I-QISM

ISSN

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 2026-yil, iyul.
I-qism*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoj o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o'g'li, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig'i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golischeva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor General's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukariyeva Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti,
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy
jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

MHXS (IFRS) ASOSIDA MOLIVAVIY HISOBOT TUZISHNING KORXONA RENTABELLIGI VA TO'LOVGA QOBILIYATLILIGINI TAHLIL QILISHDAGI O'RNI.....	12
Urakova Maxsad Xakimovna	
QAYTA TIKLANMAYDIGAN RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISHDA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNING O'RNI.....	18
Yusupova Jamila Karamatdinovna	
COMPARATIVE ANALYSIS OF DIGITAL FINANCIAL TECHNOLOGIES FOR CREDIT RISK PREDICTION AND MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS BASED ON ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND BIG DATA ANALYTICS.....	21
Kholdorov Sardor Umarovich	
O'ZBEKISTONDA AGROINVESTITSIYALARNI MOLIVALASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	28
Yusupov Komaliddin Baxtiyor o'g'li	
O'ZBEKISTONDA NOGIRONLIGI BO'LGAN SHAXSLAR UCHUN ICHKI TURISTIK MAHSULOTLAR TAHLILI.....	33
Zoxidov Firuz Faxritdinovich	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯМИ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИОННОГО ПОДХОДА.....	38
Эргашбаева Нилуфар Мухаммадсайфуллаевна	
MUSTAQIL TURISTLAR OQIMINI OSHIRISHDA ILG'OR HORIIY TAJRIBA VA UNI O'ZBEKISTON SHAROITIGA MOSLASHTIRISH IMKONIYATLARI.....	42
Muzaffarov Akmal Axmadovich	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТЕХНОЛОГИЙ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА И ЧАТ-БОТОВ В СИСТЕМЕ РЕГУЛИРОВАНИЯ ТРУДОВЫХ ОТНОШЕНИЙ	49
Ирматова Азиза Бахрамовна	
OROL BO'YI MINTAQASIDA YASHIL IQTISODIYOT ASOSIDA AGROTURIZMNI RIVOJLANTIRISH MEXANIZMLARI (QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA)	56
Akramova Feruza	
RECENT MEDICAL TOURISM RESEARCH IN THE WEB OF SCIENCE CORE COLLECTION	68
Hao Xiaohui	
HARBIY XIZMATCHILARNI KIYIM-KECHAK BILAN TA'MINLASHDA ILG'OR HORIIY DAVLATLAR TAJRIBASIDAN O'ZBEKISTONDA FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	76
Omonov Usmonqul Raxmonqul o'g'li	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI BAHOLASH VA OSHIRISHNING ZAMONAVIY IQTISODIY MEXANIZMLARI	83
Inobatov Abror Boshlarovich	
КОММУНАЛЬНАЯ ИНФРАСТРУКТУРА И МЛАДЕНЧЕСКАЯ СМЕРТНОСТЬ: ЭМПИРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ПО РЕГИОНАМ УЗБЕКИСТАНА ЗА 2012–2024 ГОДЫ.....	92
Мамбетсапаев Курбанияз Айниязович	
АНАЛИЗ ФАКТОРОВ ФОРМИРОВАНИЯ КОНКУРЕНТНОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРЕДПРИЯТИЙ СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ	97
Ташмухамедова Карима Саматовна	
СУТЬ УПРАВЛЕНИЯ СТРАТЕГИЕЙ ПРЕДПРИЯТИЯ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ	104
Тарават Абдул Салам	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTITSIYALAR MANBALARI RIVOJLANISHINING MINTAQAVIY XUSUSIYATLARI.....	112
Ibadullayev Dilshad Ibragimovich	

BARQAROR SHAHARSOZLIKNI TA'MINLASHDA TRANSPORT INFRATUZILMASINING EKOLOGIK VA IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	117
Permatov Ilxomjon Juraboyevich	
O'ZBEKISTONDA BARQAROR SHAHARSOZLIKNI HUQUQIY ASOSLARINI RIVOJLANTIRISH	121
Inoyatova Gulnoz Kadamovna	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK OMILLARNING BINOLAR YEMIRILISHIGA TA'SIRINI KOMPLEKS BAHOLASH VA ULARNI KAMAYTIRISH USULLARI (TOSHKENT SHAHRI MISOLIDA).....	125
Turabova Shodiya Anvarjon qizi	
MHXSDA TUSHUM VA MOLIVAVIY INSTRUMENTLAR BO'YICHA PUL MABLAG'LARI OQIMINI HISOBGA OLISH	132
Eshonqulov Akmal Qudratovich	
BOJXONA IMTIYOZLARINING DAVLAT BYUDJETI DAROMADLARIGA TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	138
Latipov Jahongir Shavkatovich	
O'ZBEKISTONDA XUSUSIY TA'LIM TIZIMIDA KADRLAR NOMUTANOSIBLIGI TENDENSIYALARI	144
Raxmatxo'jayev Axrolxo'ja Akmal o'g'li	
EKOLOGIK TA'LIM-TARBIYA JARAYONIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALAR VA INNOVATSION USULLARNING SAMARADORLIGI.....	150
Usmanova Gulida Valiyevna	
BUXORO VILOYATIDAGI KICHIK VA O'RTA BIZNES SUBYEKTLARI TARMOQLARARO IQTISODIY SAMADORLIGI EKONOMETRIK TAHLILI	156
Nazarov Nazar G'ulom o'g'li	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KO'CHMAS MULK BOZORIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	163
Sadikova Dildora Abdulla qizi	
MAHALLALARDA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH EKOTIZIMINING FUNKSIONAL BOG'LIQLIGI.....	167
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫМИ ФИНАНСОВЫМИ ОПЕРАЦИЯМИ	172
Исмоилова Жасмина Ильхом кизи	
SANOAT KLASSTERLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING INNOVATSION FAOLIYATGA TA'SIRI	178
Mamadaliyev Anazxon Ziyodillayevich	
XIZMATLAR SOHASIDA KICHIK BIZNES KORXONALARINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI	183
Ulmasova Oygul Baxtiyorovna	
BIOLOGIK RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISHDA INNOVATSION BOSHQARUV USULLARI.....	188
Babadjanov Akmal Shuxratovich	
ZAMONAVIY JAMIYATDA AHOLINING EKOLOGIK MADANIYATINI YUKSALTIRISH MEXANIZMLARI.....	193
Xudoyberdiyev Norbek Komiljon o'g'li	
O'ZBEKISTON KONTEKSTI: IQLIM O'ZGARISHI, OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGI VA MOSLASHTIRISH SIYOSATLARI	198
Haydarov Ibrohimxon Abbosxon o'g'li	
TOVAR YETKAZIB BERISH ZANJIRI VA BOJXONA NAZORATINI BOSHQARISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	202
Kilichov Nazar Bafoevich	

TA'LIM XIZMATLARI VA ULARNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	208
Yusupova I.R.	
OROLBO'YI HUDUDLARINING IJTIMOIIQTISODIY SALOHİYATINI KOMPLEKS BAHOLASH VA USTUVOR RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	212
Dosnazarov Kallibek Kalbayevich	
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ ПРЕДПРИЯТИЙ НА ФОРМИРОВАНИЕ ДОХОДОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО БЮДЖЕТА	222
Айтмуратов Кутлымурат Жалгасович	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALAR UCHUN KORPORATIV BOSHQARUV BO'YICHA IQTISODIY HAMKORLIK VA TARAQQIYOT TASHKILOTI (IHTT)NING YETAKCHI TAMOIYILLARINI O'ZBEKISTON AMALIYOTIGA JORIY ETISH YO'NALISHLARI	227
Jumadullayeva Durdona Shuxrat qizi	
TURIZM SOHASIDA KLASTERNI SHAKLLANTIRISH ASOSIDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	233
Abdurayimov O'ktam Abdug'ani o'g'li	
EKOLOGIYAGA OID HUQUQBUZARLIKLAR TARKIBI	240
Majidova Shaxnoza Rustam qizi	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKINI BOSHQARISH VA MUAMMOLI KREDITLAR MUAMMOSI: TAHLIL VA YECHIMLAR.....	244
Qurbonov Ilhom Jumaqulovich	
AGROTADBIRKORLIKDA OMILLAR SARFI ASOSIDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISH HAJMINING OSHISHIGA TA'SIRINI HUDUDIY BAHOLASH.....	248
Qurbonov Alisher Boboqulovich	
ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL PROBLEMS IN THE IMPLEMENTATION OF INTERNAL STANDARDS IN AUDIT FIRMS OF UZBEKISTAN AND THEIR IMPACT ON THE QUALITY OF AUDIT SERVICES	256
Kamola Bobonarova	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONA MENEJMENTIDA AXBOROT TEKNOLOGIYALARINING NAZARIY ASOSLARI.....	262
Zohidov Jamshid Botirxonovich	
SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA XALQARO TAJIRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI.....	267
Hakimov Ulug'bek Furqat o'g'li	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATI VA MAHALLIYLASHTIRISH JARAYONLARINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI.....	272
Mirzabaev Xusniddin Muxamadjonovich	
MILLIY HUNARMANDCHILIK SOHASINI HUDUDIY RIVOJLANTIRISHNING INTEGRAL BOSHQARUV MODELI VA UNI BAHOLASH	279
Yaxshiliqov Sardor Rustam o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SOLIQ SIYOSATINING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: EKONOMETRIK TAHLIL.....	288
H.S. Bobojonov	
OLIY TA'LIM TIZIMIGA XORIJIY INVESTITSİYALAR JALB QILISHNING USLUBIY ASOSLARI.....	294
Mamanazarov A.A.	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARIDA ISHLAB CHIQRISH SALOHİYATINI BOSHQARISH VA ISHLAB CHIQRISH XAVFSIZLIGI TA'MINLASHNING METODOLOGIK JIHA TLARI.....	299
Gulmatov Sunnatillo Nurillayevich	
BIOLOGIK AKTIVLAR SINTETIK VA ANALITIK HISOBINI TASHKIL ETISHDA ISHCHI HISOBVARAQLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	308
Axmetova Salima Seytovna	

HUDUD IQTISODIYOTIGA “YASHIL INVESTITSİYALAR”NI JALB QILISH MEXANIZMLARINING USLUBIY JIHATLARI.....	313
To‘xtayev Maqsud Mansurovich	
TURIZM SOXASIDA XIZMATLAR SIFATIGA TA’SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLAR (SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA).....	321
Suyunov R.G’.	
SOLIQ MA’MURCHILIGI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARINING JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	326
Turdaliyev Eldor Sho‘xratjon o‘g‘li	
AGROKLASTERLAR FAOLIYATINI RAQAMLI BOSHQARUV MEXANIZMLARI ASOSIDA SHAKLLANTIRISH VA TAKOMILLASHTIRISH.....	334
Berdiyev Abdumalik Hakimovich	
AHOLI DEMOGRAFIK JARAYONLARINI STATISTIK TADQIQ ETISHDA KUZATUVLARNING O‘RNI VA O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	340
Siroj Zarina Rustambekovna	
MECHANISMS FOR INCREASING THE EFFECTIVENESS OF USING ISLAMIC FINANCE INSTRUMENTS IN SMALL BUSINESS DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN.....	347
Toshxo‘jayev Abduqodirxon Abdulmanurxon ugli	
KORPORATIV BOSHQARUVNING IQTISODIY MAZMUNI VA QURILISH KORXONALARI FAOLIYATIDAGI INSTITUTSIONAL AHAMIYATI	354
G‘iyosov Ilxom Karimovich	
FORECASTING OF AGRICULTURAL PRODUCTION INDICATORS IN SURKHANDARYA REGION USING THE ARIMA MODEL.....	361
Abdurayimov Kamoliddin Khurram oglu	
BARQAROR HOSILDORLIKNI TA’MINLASHNING IQTISODIY YONDASHUVLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	369
Turayeva Gulizahro	
INNOVATSION EKOTIZIMDA FAN-TA’LIM-ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASINING IQTISODIY JIHATLARI.....	374
Uzaydullayev Sherzod Shukurullayevich	

INNOVATSION EKOTIZIMDA FAN-TA'LIM-ISHLAB CHIQUARISH INTEGRATSIYASINING IQTISODIY JIHATLARI

Uzeydullayev Sherzod Shukurullayevich
Guliston davlat universiteti dotsent
Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
ORCID: 0009-0002-0212-0754
E-mail: sherzodbek.uz1986@mail.ru

Annotatsiya. Mazkur maqolada innovatsion ekotizim sharoitida fan, ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasidagi integratsiyaning iqtisodiy jihatlari hamda uning innovatsion rivojlanishga ta'siri tahlil qilingan. Xorijiy davlatlar tajribasi asosida mazkur uch yo'nalishning o'zaro hamkorligi innovatsion mahsulotlar yaratish, ilmiy ishlanmalarni amaliyotga joriy etish, texnologiyalar transferini jadallashtirish va milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirishdagi o'rni yoritilgan. Shuningdek, innovatsion ekotizimni rivojlantirish, fan-ta'lim-ishlab chiqarish integratsiyasini mustahkamlash, ilmiy ishlanmalarni tijoratlashtirish hamda innovatsion infratuzilma faoliyati samaradorligini oshirishga qaratilgan ilmiy-amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: innovatsion ekotizim, fan, ta'lim, ishlab chiqarish, integratsiya, iqtisodiy samaradorlik, texnologiyalar transferi, innovatsion infratuzilma, texnopark, startap.

Аннотация. В статье проанализированы экономические аспекты интеграции науки, образования и производства в условиях инновационной экосистемы, а также её влияние на инновационное развитие. На основе зарубежного опыта раскрыта роль взаимодействия этих трёх направлений в создании инновационной продукции, внедрении научных разработок в практику, ускорении трансфера технологий и повышении конкурентоспособности национальной экономики. Кроме того, разработаны научно-практические предложения и рекомендации, направленные на развитие инновационной экосистемы, укрепление интеграции науки, образования и производства, коммерциализацию научных разработок и повышение эффективности деятельности инновационной инфраструктуры.

Ключевые слова: инновационная экосистема, наука, образование, производство, интеграция, экономическая эффективность, трансфер технологий, инновационная инфраструктура, технопарк, стартап.

Abstract. This article analyzes the economic aspects of the integration of science, education, and industry within the framework of an innovation ecosystem and examines its impact on innovative development. Based on the experience of foreign countries, the study highlights the role of cooperation among these three sectors in creating innovative products, implementing research outcomes in practice, accelerating technology transfer, and enhancing the competitiveness of the national economy. Furthermore, the paper develops scientific and practical recommendations aimed at strengthening the science-education-industry nexus, promoting the commercialization of research outcomes, fostering the development of the innovation ecosystem, and improving the efficiency of innovation infrastructure.

Keywords: innovation ecosystem, science, education, industry, integration, economic efficiency, technology transfer, innovation infrastructure, technopark, startup.

KIRISH

Hozirgi global iqtisodiy transformatsiya sharoitida milliy iqtisodiyotlarning barqaror va raqobatbardosh rivojlanishi, avvalo, ilm-fan yutuqlarini ishlab chiqarishga samarali joriy etish hamda inson kapitali salohiyatidan oqilona foydalanish darajasiga bevosita bog'liqdir. Shu nuqtai nazardan, innovatsion iqtisodiyot sharoitida fan, ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasidagi o'zaro aloqalar samaradorligini oshirish ustuvor vazifalardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Mazkur uchlikning uyg'un faoliyati yangi bilimlar yaratish, ilg'or texnologiyalarni ishlab chiqish va ularni amaliyotga joriy etish orqali iqtisodiy o'sishni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

O'zbekistonda ham innovatsion iqtisodiyotni rivojlantirish doirasida fan, ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasidagi integratsiyani kuchaytirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi PF-5847-son Farmoni bilan tasdiqlangan "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini

2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi”da oliy ta’lim tizimini iqtisodiyot tarmoqlari bilan uzviy bog’lash, ilmiy tadqiqot natijalarini ishlab chiqarishga keng joriy etish hamda innovatsion faoliyat samaradorligini oshirish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Ta’lim xizmati tushunchasi ko’plab olimlar tomonidan inson kapitalini shakllantirish va iqtisodiy rivojlanishni ta’minlovchi muhim omil sifatida talqin etiladi. Xususan, V.V. Chekmarev va V.P. Hetinin ta’lim xizmatini bilim, ko’nikma va malakalar orqali mehnat salohiyatini rivojlantiruvchi jarayon sifatida izohlaydi. S.A. Belyakov esa ta’lim xizmatlarining bozor qonuniyatlariga mos shakllanishini ta’kidlab, uning iqtisodiy samaradorlik bilan uzviy bog’liqligini asoslaydi. Shu bilan birga, A. Shentsov ta’lim xizmatini ilmiy-pedagogik faoliyat mahsuli sifatida baholab, uning innovatsion iqtisodiyotdagi o’rnini ko’rsatadi. Milliy tadqiqotchi B. Usmonov ta’lim xizmatlarini ijtimoiy-iqtisodiy hodisa sifatida baholab, uning inson kapitalini rivojlantirish orqali iqtisodiy o’sishga ta’sirini alohida qayd etadi.

Innovatsion rivojlanish nazariyasida J. Schumpeter ilmiy yangiliklarni iqtisodiy o’sishning asosiy omili sifatida ko’rsatadi. H. Etzkowitzning “Triple Helix” modeli esa universitet, davlat va biznes hamkorligini innovatsion rivojlanish mexanizmi sifatida izohlaydi.

Shundan kelib chiqib, fan, ta’lim va ishlab chiqarish integratsiyasi innovatsion iqtisodiyotda iqtisodiy samaradorlikni oshirishning muhim omili hisoblanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda O’zbekiston Respublikasining 2022–2026-yillarga mo’ljallangan innovatsion rivojlanish strategiyasi va Prezident farmonlari asosiy ilmiy-huquqiy manba sifatida qo’llanildi. Tahlilda solishtirma, ekspert baholash, guruhlash va sistemaviy yondashuv usullaridan foydalanildi. Shuningdek, “Triple Helix” modeli hamda innovatsion iqtisodiyot nazariyasi nazariy asos bo’lib xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Oliy ta’lim muassasalarida yuqori malakali kadrlar tayyorlash bilan birga ilmiy-tadqiqot faoliyatini samarali tashkil etish, innovatsion loyihalarni ishlab chiqish va ularni amaliyotga joriy etish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bu jarayonda fan, ta’lim va ishlab chiqarish o’rtasidagi integratsiyani kuchaytirish orqali intellektual va moddiy resurslardan samarali foydalanish hamda iqtisodiy samaradorlikni oshirish imkoniyati kengaymoqda (1-rasm).

INNOVATSION EKOTIZIMDA FAN–TA’LIM–ISHLAB CHIQUARISH INTEGRATSIYASINING IQTISODIY JIHLATLARI			
Fan, ta’lim va ishlab chiqarishning uzviy integratsiyasi innovatsion iqtisodiyotning asosiy harakatlantiruvchi omili hisoblanadi.			
№	Olim	Asosiy yondashuv	Innovatsion iqtisodiyotga bog’liqligi
1	J. Schumpeter	Innovatsiya iqtisodiy o’sish drayveri	Ilmiy bilimlarni ishlab chiqarishga joriy etish orqali iqtisodiy o’sish va rivojlanishni ta’minlaydi.
2	H. Etzkowitz	Triple Helix modeli	Fan–ta’lim–ishlab chiqarish uchligi o’zaro hamkorligi innovatsion ekotizimning asosini tashkil etadi.
3	V.V. Chekmarev	Inson kapitalini shakllantirish	Mehnat salohiyatini rivojlantirish orqali milliy innovatsion salohiyat kuchayadi.
4	V.P. Hetinin	Bilim va ko’nikmalar tizimi	Kadrlar sifati va iqtisodiy samaradorlik o’sishini ta’minlaydi.
5	S.A. Belyakov	Ta’lim xizmatlari bozor xarakteriga ega	Samaradorlik va raqobat muhitini oshiradi, innovatsion bozor shakllanishiga ko’maklashadi.
6	B. Usmonov	Ta’lim–ijtimoiy–iqtisodiy hodisa	Iqtisodiy o’sish va inson kapitalini shakllantirishda strategik omil sifatida namoyon bo’ladi.

“

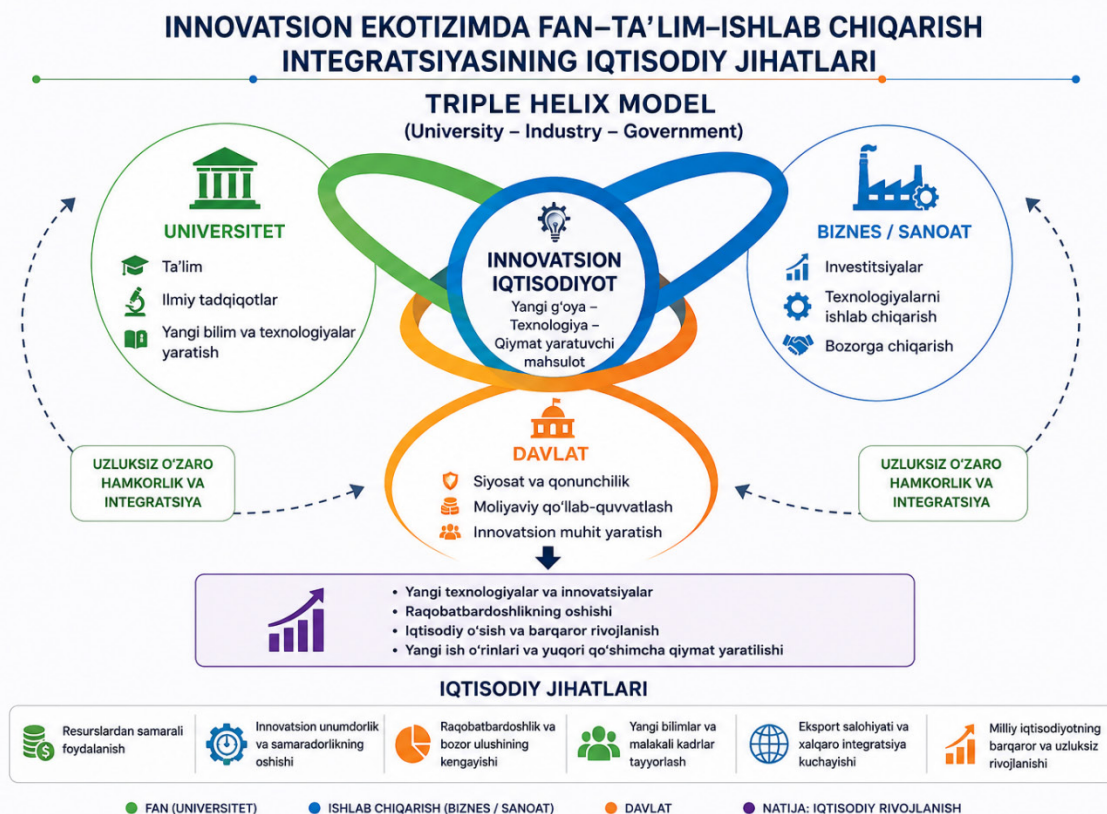
Ushbu yondashuvlar innovatsion ekotizimda fan–ta’lim–ishlab chiqarish integratsiyasini mustahkamlash va iqtisodiy rivojlanishni rag’batlantirishga xizmat qiladi.

1-rasm. Innovatsion ekotizimda fan–ta’lim–ishlab chiqarish integratsiyasining iqtisodiy jihatlari

Yuqoridagi rasmdan ko'rinib turibdiki, turli olimlar ta'lim xizmatlari va innovatsion rivojlanishni turlicha yondashuvlar asosida izohlagan bo'lsa-da, ularning barchasi fan, ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasidagi aloqalarning iqtisodiy samaradorlikni oshirishdagi muhim rolini tan oladi. Ayniqsa, Schumpeter va Etzkowitz yondashuvlari innovatsion iqtisodiyotda integratsiyaning nazariy asosini tashkil etadi. Innovatsion rivojlanish nazariyasida muhim o'rin tutuvchi "Triple Helix" modeli (H. Etzkowitz va L. Leydesdorff) davlat, biznes va universitet o'rtasidagi hamkorlikni innovatsion iqtisodiyotning asosiy mexanizmi sifatida izohlaydi. Mazkur yondashuvga ko'ra, oliy ta'lim muassasalari yangi bilim va texnologiyalarni yaratuvchi markaz sifatida fan, ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasidagi samarali integratsiyani ta'minlaydi hamda innovatsion iqtisodiyotda iqtisodiy samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi (2-rasm).

2-rasm. Innovatsion ekotizimda fan ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasining iqtisodiy jihatlar

2-rasmda keltirilgan "Triple Helix" modeli innovatsion iqtisodiyotda fan, ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik va hamkorlikni ifodalaydi. Modelda universitetlar yangi bilim va texnologiyalarni yaratuvchi asosiy manba sifatida namoyon bo'lsa, biznes (ishlab chiqarish) ularni amaliyotga joriy etish va tijoratlashtirishni ta'minlaydi. Davlat esa ushbu jarayonni tartibga soluvchi, moliyaviy va institutsional qo'llab-quvvatlovchi muhim subyekt sifatida ishtirok etadi. Rasmda uchta tizimning o'zaro uyg'unlashuvi natijasida innovatsion iqtisodiyot shakllanishi ko'rsatilgan bo'lib, bu jarayon yangi texnologiyalarni yaratish, raqobatbardoshlikni oshirish va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashga xizmat qiladi. Ayniqsa, fan, ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasidagi uzviy integratsiya iqtisodiy samaradorlikni oshirishning asosiy omillaridan biri sifatida namoyon bo'ladi.

Shunday qilib, mazkur model innovatsion rivojlanishda barcha ishtirokchilar o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish zarurligini asoslab beradi hamda milliy iqtisodiyotda samaradorlikni oshirishning muhim yo'nalishlarini belgilab beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, innovatsion iqtisodiyot sharoitida barqaror iqtisodiy rivojlanish fan, ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasidagi samarali integratsiyaga bevosita bog'liqdir. Mazkur integratsiya ilmiy bilimlar, innovatsion g'oyalar va ishlab chiqarish tajribasining uyg'unlashuvi orqali texnologik yangilanishlarni jadallashtiradi hamda iqtisodiy samaradorlikni oshiradi.

Tadqiqot natijalariga asoslanib, fan, ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasidagi hamkorlik samaradorligini oshirish bo'yicha quyidagi takliflar ilgari suriladi:

Oliy ta'lim va ishlab chiqarish hamkorligini kuchaytirish – qo'shma ilmiy-tadqiqot loyihalarini kengaytirish va innovatsion ishlanmalarni ishlab chiqarishga joriy etish mexanizmlarini takomillashtirish.

Innovatsion infratuzilmani rivojlantirish – universitetlar huzurida texnoparklar, innovatsion markazlar va startap ekotizimini kengaytirish orqali ilmiy natijalarni tijoratlashtirishni jadallashtirish.

“Triple Helix” modeli asosida hamkorlikni kuchaytirish – davlat, biznes va oliy ta'lim muassasalari o'rtasidagi o'zaro aloqalarni mustahkamlash hamda innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirish.

Xulosa qilib aytganda, fan, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasini chuqurlashtirish innovatsion iqtisodiyotda iqtisodiy samaradorlikni oshirish va milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini ta'minlashning muhim omili hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 29-oktabrdagi “Ilm-fan va innovatsion faoliyatni rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida” PF-6097-son Farmoni. <https://lex.uz/uz/docs/-5073447>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022–2026-yillarga mo'ljallangan “Yangi O'zbekistonni rivojlantirish strategiyasi”.
3. Schumpeter J.A. The Theory of Economic Development. – Cambridge: Harvard University Press, 1934.
4. Etzkowitz H., Leydesdorff L. The Triple Helix: University–Industry–Government Innovation Model. – Research Policy, 2000.
5. Hetinin V.P., Vifleemskiy A.B., Belyakov S.A., Shentsov A. Rynok obrazovatelnykh uslug i ego razvitie. – Moskva: Nauka, 2001.
6. Usmonov B. O'zbekistonda ta'lim xizmatlari bozori shakllanishi va rivojlanishining tashkiliy-iqtisodiy asoslari. – Toshkent, 2010.
7. Shukurullayevich U.S. Digital Technologies as a Driver of Integration Between Education, Science and Industry // Central Asian Journal of Innovations on Tourism Management and Finance. – 2026. – Vol. 7, No. 2. – P. 265–274.
8. Uzaydullayev S. Oliy ta'lim va ishlab chiqarish korxonalari o'rtasidagi innovatsion hamkorlik // Muhandislik va iqtisodiyot. – 2026. – Vol. 4, No. 3.
9. Uzaydullayev S. Oliy ta'lim tizimiga jismoniy yoki ruhiy rivojlanishida nuqsoni bo'lgan abituriyentlarni o'qishga qabul qilish tizimini takomillashtirish // Green Economy and Development. – Vol. 3, No. 7. – P. 666555.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz HAKIMOV

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Hasan MAQSUDOV

2026. № 7/1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>